

в склад якого входять важкі метали і акумулює шкідливі речовин безпосередньо на собі. Таким чином, проведення екологічного оздоровлення р. Інгулець потребує впровадження більш ефективних заходів, ніж санітарна промивка русла, або потребує його корегування. Останнє може полягати в штучному випрямленні звивистої частини ділянки русла річки. Протяжність русла річки між пунктами А і Б становить приблизно $\approx 7,3$ км, а при штучному випрямленні буде вдвічі меншою — близько $\approx 3,6$ км. Старе русло річки перекривається і вода спрямовується в нове русло. Збільшення швидкості течії р. Інгулець, внаслідок випрямлення русла, зменшить інтенсивність накопичення техногенного алювію, зупине деградацію земель, та покращить ефективність щорічної промивки, а отже підвищить якість води р. Інгулець. Нове русло буде сплановане без меандр і це зупине діючі процеси зсувоутворення біля села Новоселівка.

Література

1. Дослідження гідрологічного та гідрогеологічного режиму та визначення джерел забруднення р. Інгулець в районі діяльності підприємств Кривбасу у Дніпропетровській області: Звіт ДРВПІ інститут «Дніпродіпроводгосп»; В. В. Ракуляк, В. В. Дем'янов. — Дніпропетровськ: Державний регіональний проектно-вишукувальний інститут «Дніпродіпроводгосп», 2007 — 120 с.
2. Экологические проблемы железорудных регионов О.В. Орлинская, О.А. Терешкова, Д.С. Пикареня // Экологическая безопасность, 2013.
3. Оцінка регіональних змін інженерно-геологічних умов Кривбасу у зв'язку з розробкою залізородних родовищ: Звіт про інженерно-геологічні роботи 2001-2008 рр. / КП «Південукргеологія»; І. Ольшанська, В. Бутирін, В. Чумаченко, — Дніпропетровськ: КП «Південукргеологія», 2008. — 247 с.
4. Фактори формування складу сучасних донних осадків р. Інгулець: І. М. Малахов, Т. М. Альохіна, А. О. Бобко, В. В. Іванченко // Геол. журн. — 2010. — № 3. — С. 70.

СТАН ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ НА ФОНІ ІНТЕНСИВНОГО ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ У КАМ'ЯНКА-БУЗЬКОМУ РАЙОНІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Харачко Т.І., Талайло В.І.
Національний лісотехнічний університет України*

Збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу навколишнього природного середовища України можливе завдяки виділенню природно-заповідного фонду (надалі ПЗФ) — системи ділянок суходолу і водного простору, природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність [2].

Загальна площа об'єктів природно-заповідного фонду (табл.) у Кам'янка-Бузькому адміністративному районі, складає лише 0,07% від загальної площі району (86,758 тис. га) [4]. До прикладу, на частку заповідного фонду Львівської області припадає майже 7 % території, а в сусідніх країнах Східної Європи у Польщі, Чехії, Словаччині ступінь заповідності — 8...15 % [3].

Як свідчать матеріали таблиці, на території району немає жодного об'єкта ПЗФ загальнодержавного значення (на зразок природного заповідника, національного природного парку, заказника та ін.) — усі місцевого. Серед незначної кількості об'єктів ПЗФ Кам'янка-Бузького району є лише дрібні за площею, нестійкі до антропогенного впливу (з переважанням консервативних функцій) категорії такі як парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва та пам'ятки природи. Такі об'єкти не здатні суттєво впливати на реалізацію свої екологічних, соціальних та інформативних функцій і покращувати стан довкілля району.

Потреба збереження генофонду флори і фауни в регіоні, шляхом збільшення земель природно-заповідного фонду, тісно пов'язана із найбільшою екологічною проблемою району — забрудненням довкілля, що безпосередньо впливає й на стан здоров'я місцевого населення.

Таблиця

**Повний перелік об'єктів природно-заповідного фонду
Кам'янка-Бузького району**

Назва об'єкту	Місцезнаходження, характеристика	Площа, га
Заповідне урочище «Тадані»	Територія неподалік с.Тадані. Перебуває у віданні ДП «Буське лісове господарство» (Таданівське лісництво, кв. 27). Під охороною — частина лісового масиву в долині р.Західний Буг та її лівої притоки р. Горпинки	27,0
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Коло Бадівського»	с. Бятитичі. Унікальна ділянка лучно-степової рослинності вторинного походження	13,2
Комплексна пам'ятка природи місцевого значення «Сквер ім. М. Солодкої»	с. Зубів Міст	1,0
Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Парк ХІХ ст.»	с. Тадані	3,67
Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Чорний парк»	м. Кам'янка-Бузька. Сучасна назва «Парк ім. С. Бандери»	1,74
Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Неслухівський парк»	с. Неслухів. Перебуває у віданні Львівської дослідної станції садівництва	7,0
Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Новояричівський парк»	с.м.т. Новий Яричів	6,0
Загальна площа:		59,61

Кам'янка-Бузький район у Львівській області посідає перше місце за викидами забруднюючих речовин стаціонарними джерелами, що становить понад 27 тис. т. [5] або 469,3 кг на одного жителя району. У порівнянні з обласним центром забрудненість повітря у Кам'янка-Бузькому районі більша у 170 разів.

Згідно екологічної інформації за III кв. 2015 р. про підприємства, які є основними природокористувачами довкілля у Львівській області [1], суб'єктами господарювання, що входять до «Переліку 100 об'єктів, які є найбільшими забруднювачами довкілля в Україні» у Кам'янка-Бузькому

районі розташовані: Добротвірська ТЕС та управління магістральних газопроводів «Львівтрансгаз» (дільниця). Окрім згаданих підприємств тут розташоване виробництво підприємства-лідера 10-ти найбільших забруднювачів атмосферного повітря Львівської області — ТОВ «Кроно-Україна». Ще одне підприємство-лідер «Переліку 100 об'єктів, найбільших забруднювачів довкілля в Україні» Львівське міське комунальне підприємство «Львівводоканал» скидає промислові та побутові стоки у р. Полтву — приоток Західного Бугу, що є основною водною артерією району. Згодом ці стоки, в основному, осідають на території Добротвірського водосховища, чим спричиняють додаткові негативні навантаження на навколишнє середовище. Державне підприємство «Львіввугілля», об'єкти якого переважно знаходяться у Сокальському районі межує з територією району і має опосередкований вплив на погіршення стану довкілля Кам'янецьчини.

Територією району проходять автошляхи М-06 «Київ-Чоп» і Н-17 «Львів-Радехів-Луцьк», інтенсивність руху автотранспорту якими теж призводить до значних викидів шкідливих речовин в атмосферу.

Впродовж останніх років у районі медики фіксують тенденцію, щодо росту онкозахворювань, хронічних захворювань органів дихання, раку шкіри, легень, шлунку. Спостерігається також найвищий показник смертності дітей першого року життя з врахуванням місця проживання матері у Кам'янка-Бузькому р-ні [6].

Перелічені вище факти, щодо стану забруднення довкілля, захворюваності населення району та стану природно-заповідної справи викликають занепокоєння у його мешканців, екологів та науковців. Щоб забезпечити ефективність ролі ПЗФ для Кам'янецьчини, є назрілим виділення нових масштабних і високорангових площ типу національних природних парків, заповідників чи регіональних ландшафтних парків. Новостворені об'єкти крім збільшення частки заповідності території регіону вплинуть на збільшення національної екомережі та покращення стану довкілля загалом.

Література

1. Екологічна інформація за III кв. 2015 р. про підприємства, які є основними природокористувачами довкілля // Офіційний сайт Департаменту екології та природних ресурсів Львівської ОДА. Режим доступу: http://www.ekologia.lviv.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2170&Itemid=87
2. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»: за станом на 26 груд. 1992 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — Київ: Парлам. вид-во, 1992.
3. Збереження біорізноманіття, формування екомережі та розвиток природно-заповідного фонду у Львівській області [Електронний ресурс]. Режим доступу до докум.: <http://5ka.at.ua/load/ekologija/18>
4. Кам'янка-Бузький район [Електронний ресурс]. Режим доступу до докум.: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кам%27янка-Бузький_район
5. Проблеми забруднення Кам'янка-Бузького району // Офіційний сайт Кам'янка-Бузької міської ради. Режим доступу: <http://kbr-mr.org.ua/wp/?p=383>
6. Серета О. Довідка про стан охорони здоров'я Львівської області за підсумками роботи у 2014 році. Департамент охорони здоров'я Львівської ОДА, 2014. — 26 с.